

מחקר קפדני על שואת יהודי אירופה: גרינוואלד אסף ספרייה ממוסמכת על הנושא, אשר חלק גדול ממנה עבר לבית המשפט כמוצג. כן ליקט גרינוואלד ידיעות משרידי מחנות המוות שהגיעו לישראל. גרינוואלד חתום על הרבה עתונים. הוא גם כתב'חובב למספר עתונים בחוץ לארץ.

עם נאצים להגיע אל סודות המדינה ומרכז עצביה;

ושקולים בדעתם, לפי מושגיהם, אלה אשר דחו שלוש פעמים את הצעת פרקליטי בהת' חלת המשפט להעביר את כל הביורור לוועדת הקירה בלתי-מפלגתית;

ושקולים בדעתם, לפי מושגיהם, הם אלה החושבים עד עצם היום הזה, כי משפט יש להגיש נגדי כדי לברר אם הוצאתי דבה, ולא נגד מי שנאשם בשתוף פעולה אכזרי עם הנאצים בימי השמדת היהדות, ולא נגד מי שה'ברר כי שיקר בכ המ'ש הזה ביודעין.

„את דברי אמרתי“

מטבע הדברים לא פרקליטי, אלא היועץ המשפטי צריך היה לגלות את כל אשר נגד גלה פה. ורק בעזרת שמיים הצליח פרקליטי באמצעים ובאפשרויות המוגבלות שעמדו לרשותו לגלות את כל אשר גילה. אך בימים שבהם מרשה לעצמו היועץ המשפטי להסתיר מבית המשפט עלי'אף בקשתו, את המסמך החשוב, ההצהרה בשביעה לטובת בכר, הי' מוכיחה בעליל שקסטנר נשבע לשקר, מסמך אשר לפי דברי היועץ המשפטי עצמו היה בידו, בימים אלה מוטלת החובה על „פסיר“ כופטים“ לשרת את הצבור לפי מיטב יכולתם. תעודת עניות היא למדינתנו שרק בדרך

התנער“

זו התגלו הדברים — אך תעודת בכור היא לי.

אלמלי הפרסם שפרסמתי, כלום היה עמנו יודע דבר וחצי דבר, על פרשת הצנחנים, על השמדת יהדות קלון, על הצעת אייכמן, על מאסרו של ברנד, על שחרורו של בכר? עוד אומרים לי: הדבר עלול לפגוע בממש' לה. אכן לו היתה מנערת צנחנה מן האיש — היו הדברים מסתיימים במהרה ועל נקלה. אך אם היא נהלצת להציל חבר'מפאיי שלה בכל מחיר ונגררת אחריו — כלום עלי מר' טלת האחריות לכך?

„את דברי אמרתי!“ — סיים גרינ' וואלד את דבריו, כפנותו לשופט הצעיר ממנו ב'30 שנה: „אדוני הנש א! בן 72 אנכי היום. איני יודע כמה זמן היתיר לי הקדוש ברוך

הוא להלך בעולמו. אולם יהא זמן זה קצר ככל שיהיה. רציתי לחיות במצפון שקט ואחיה במצפון שקט. אמנם נבצר ממני להושיע לאחי הנרצחים בהונגריה, אולם לפחות שמר' תי על זכרם הקדוש בכך שמלאתי את חובתי לאמת.“

הוא קיפל את הגייר, החוה קידה והוסיף בהתרגשות נכרת: „אני מודה לך מאד. אני את דברי אמרתי ואת נפשי הצלתי.“ המשפט נגמר. גרינוואלד חזר לעבודתו.

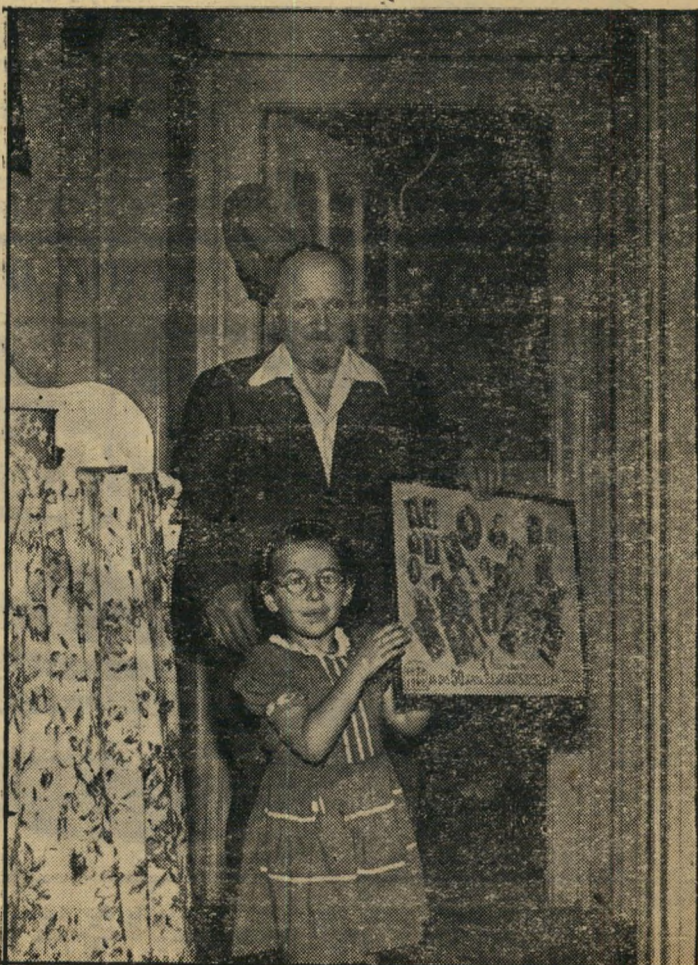
למרות טענתו כי הגברים במשפחת גרינ' וואלד אינם עובדים בבית, מתחיל יומו של גרינוואלד בחמש בבוקר. הוא קם, קורא את עתוני הבוקר, יוצא לבית הכנסת להתפלל, בודק את תיבת'הודאר שלו, מסיים את הבור' קר בוויכוחים פוליטיים עם חבריו בתנו'ת הספרים ירדן. הוא קונה את מצרכי המלון, אולם מסתיר את עבודתו מעיני חבריו, מביא את המצרכי'ט למלון בתיק עור משרדי.

משעה 11 עד אחת בצהריים אפשר לראות את גרינוואלד הבולאי במרכז בולאי ירושלים — קפה צבר. גם אחרי הצהריים אין גרינוואלד נח, הוא תולה או מוריד את כבסי המלון. את שעות הפנאי שלו הוא מבלה בקריאה, כתי' בה ועישון (40 סיגריות ליום).

עד היום ביקר גרינוואלד פעמיים בקולנוע. הוא ראה את הדיקטטור הנדול של צ'רלי צ'פלין ויומן כרמל אחד. זה הסמיק לו.

בלילה הוא משמש כשוער. עונה לסלפונים, פיתח דלתות לאורחים לאחרים, מגמגם כשאפשר לנמנם. בשעה חמש הוא ער שוב.

השעון חרק ונקש חמש. הלילה עבר. היום הגדול הגיע. בשעה שמונה עליו להיות בבית המשפט. כן. הוא יספיק עוד ללכת לבית הכנסת, לקרוא את עתוני הבוקר.

נכדה שולה וסבא מלכיאל ידידים בלב ונפש. הם מרבים לטייל יחד ברחובות ירושלים. הסבא אוהב לספר לה על משפחתו שהיתה פעם גדולה.

ללא רגע מנוחה. גרינוואלד עובד 16 שעות ביום. הוא מקדיש כל רגע פנוי לכתיבת מכתבים ומאמרים, חוץ מעבודתו סביב למלונן.